

מבחן 2 – פרק שמיני

עני על שלוש שאלות

1. בא במחתרת

- א. 1. "אמר רבא: מאי טעמא דמחתרת חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו" הסבירי את המשפט המודגש בקו.
2. "והאי מימר אמר: אי אזילנא קאי לאפאי ולא שביק לי ואי קאי לאפאי קטילנא ליה" "והאי מימר אמר" כתבי מי הוא האומר ותרגמי את דבריו.
- ב. 1. אמר רב: הבא במחתרת ונטל כלים ויצא, פטור. מאי טעמא? בדמים קננהו.
2. מהי הסיבה שהגנב פטור לפי רב? הסבירי היטב בלשונך.
3. רבא מביא בהמשך מקרה ודין מהם למד רב את דבריו. מהו המקרה וכיצד ניתן להבין ממנו את שיטת רב?
- ג. האם משנתנו תומכת בשיטת רב או לא? בדברייך הדגישי את המילה במשנה ממנה ניתן להבין זאת.

2. פסוקי בא במחתרת

- "אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת - אין לו דמים. אם זרחה השמש עליו, דמים לו, שלם ושלם..."
- א. "לא קשיא. כאן באב על הבן, כאן בבן על האב."
- הסבירי בלשונך, מתי מותר להרוג את הגנב לפי דברי גמרא אלו, ומתי אסור. בדברייך הסבירי גם מה הדין של סתם גנב (אדם רגיל, ללא קרבת משפחה לבעל הגניבה)
- ב. כתבי בלשונך: לפי הגמרא מה החידוש מהמילה "דמים" (בלשון רבים)
1. במשפט "אין לו דמים" –
2. במשפט "דמים לו" –
- ג. 1. מה למדו מהמילה "ומת"?
2. מדוע לא ניתן היה ללמוד דין זה מהלכות רוצח? עני והסבירי בלשונך.

3. דין רודף

- א. "אמר רב הונא: קטן הרודף ניתן להצילו בנפשו"
1. הסבירי את דברי רב הונא בלשונך. (מקרה ודין)
2. מה הסיקה הגמרא מדברי רב הונא?
- ב. מה הקשה רב חסדא על רב הונא, וכיצד דחתה הגמרא את הקושיה?
- ג. למסקנת הגמרא – מה למדו מהפסוקים הבאים (עני על שלושה פסוקים)
1. והשבותו לו –
2. לא תעמוד על דם רעך –
3. אין מושיע לה –

7. מסירות נפש

- א. "אבל בפרהסיא אפילו מצווה קלה ייהרג ואל יעבור".
 כתוב את ההגדרה של הביטוי "פרהסיא", ואת ההגדרה של הביטוי "מצווה קלה".
 (4 נקודות)
- ב. "אמר רבא עכו"ם דאמר ליה להאי ישראל קטול אספסתא בשבתא ושדי לחיותא ואי לא קטילנא לך ליקטיל ולא לקטליה שדי לנהרא ליקטליה ולא ליקטול".
 בדברי רבא מוזכרים שני מקרים ודיניהם.
 (1) העתק למחברתך את הטבלה שלפניך, וכתוב בה את המקרים והדינים
בלשוננו של רבא.

המקרה	הדין
א.	
ב.	

(2) נמק את ההבדל בין שני הדינים.

- ג. 1. מנין למדו את הדין "ייהרג ואל יעבור"
 בעבודה זרה –
 בגילוי עריות –
 בשפיכות דמים –
2. גוי בא ליהודי ואומר לו **לחלל שבת** או שיהרוג אותו. מה צריך לעשות היהודי?
 כתבי והסבירי לפחות שלושה דברים שיכולים להשפיע על הדין במקרה הזה!

4. קטע שלא נלמד – לפניך משנה וקטע מן הגמרא במסכת בבא מציעא כ"א-ע"ב

ביאורי מילים:

בחפיסה – בשקית בדלוסקמא - בתיק, בכלי

משנה. ...מצא בחפיסה או בדלוסקמא, תכריך של שטרות או אגודה של שטרות - הרי זה יחזיר. וכמה אגודה של שטרות - שלשה קשורין זה בזה.

גמרא. ...תכריך של שטרות או אגודה של שטרות וכו'. תנו רבנן: כמה הוא תכריך של שטרות? שלשה כרוכין זה בזה. וכמה היא אגודה של שטרות? שלשה קשורין זה בזה. שמעת מינה: קשר סימן! הא תני רבי חייא שלשה כרוכין זה בזה. אי הכי היינו תכריך?! תכריך כל חד וחד בראשה דחבריה, אגודה דרמו אהדדי וכרוכות. מאי מכריז מנין מאי אריא תלתא אפילו תרין נמי אלא כדאמר רבינא טבעא מכריז הכא נמי שטרי מכריז.

רש"י

או שמצא תכריך של שטרות - בכרך או באגודה,

הרי זה יחזיר - דדבר שיש בו סימן הוא, כדמפרש בגמרא שהכלי סימן, כשיאמרו הבעלים בכלי כך וכך מצאת אותם. וכן תכריך ואגודה הרי זה יחזיר, דדבר שיש בו סימן הוא, כדמפרש בגמרא. **...כרוכין זה בזה** - וזהו סימן שהבעלים נותנים בהם, זה יכריז מציאה: שטרות מצאתי, וזה יאמר: שלי הם, ושלשה הן, כרוכין הן זה בזה.

שמע מינה קשר סימן - שיש קשרים שאינן דומין זה לזה ויאמר כך וכך הוא עשוי. דאי לא תימא הכי מאי סימנא איכא הכא ותפשוט מינה בעלמא דקשר סימן. .. ומשני מהכא לא תפשוט דתני רבי חייא ג' כרוכין זה בזה הוא אגודה דכרך הוי סימן דכולי עלמא כרכי שטרא לעצמו וקושרין אותן יחד וזה כרך שלשתן יחד **דרמו אהדדי** - השכיבן זה על זה, אורכו על אורכו של חברו. **מאי מכריז** - המוצא מאי מכריז.

מנין - שלשה שטרות, וזה בא ונותן סימן שכרוכין היו יחד. **אפילו תרי נמי** - הואיל ואין צריך לבעלים לתת סימן אלא כריכתן. **כדאמר רבינא** - באלו מציאות (כה, א). **שטרי מכריז** - שטרות מצאתי, וזה צריך שיאמר: כך וכך היו, וכרוכין היו, הלכך דוקא תלתא, אבל תרי - מידע ידיע דמיעוט שטרות שתים, ואין מנין סימן.

עני על ארבע מן השאלות 1-5

1. "מצא בחפיסה או בדלוסקמא... הרי זה יחזיר".
הסבירי מה מצא אותו אדם, ומדוע הדין הוא "הרי זה יחזיר".
2. "תכריך של שטרות... שמעת מינה קשר סימן".
הסבירי בלשונך את המקרה ממנו הוכיחה הגמרא שקשר סימן, והסבירי את ההוכחה.
3. "הא תני ר' חייא תכריך כל חד וחד... דרמו אהדדי וכרוכות"
בעקבות דברי ר' חייא, תארי כיצד נראה תכריך של שטרות, ותארי כיצד נראית אגודה של שטרות.
4. "מאי מכריז... אפילו תרין נמי"
מה ההנחה בשאלת הגמרא מה מכריז מי שמצא שטרות, ומדוע דחתה הגמרא אפשרות זו.
5. "אלא כדאמר רבינא... שטרי מכריז"
כשהמוצא מכריז שמצא שטרות, מה צריך המאבד לומר למוצא כדי לקבל ממנו את שטרותיו, ומדוע לא יאמינו למאבד אם יאמר שהיו שני שטרות.